

ЯК І ДЛЯ ЧОГО
МИ МОНІТОРИМО РОБОТУ
НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ:
ОПИС МЕТОДОЛОГІЇ ГРОМАДЯНСЬКОЇ
МЕРЕЖІ ОПОРА

ЯК І ДЛЯ ЧОГО МИ МОНІТОРИМО РОБОТУ НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ

Опис методології
Громадянської мережі ОПОРА

З кінця 2013 року Фонд Східна Європа почав впроваджувати в Україні проект USAID (Агентство США з міжнародного розвитку) – Програму «РАДА: підзвітність, відповідальність, демократичне парламентське представництво».

Головною метою Програми РАДА є сприяння становленню підзвітного, відповідального і демократичного представницького органу – Парламенту України.

Це видання здійснене завдяки підтримці американського народу, що була надана через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID) в рамках Програми «РАДА: підзвітне, відповідальне, демократичне парламентське представництво».

Думки і твердження, висловлені в публікації, можуть не співпадати з позицією USAID та уряду США.

Електронну версію цього видання розміщено на веб-сайті Програми «РАДА: підзвітність, відповідальність, демократичне парламентське представництво» – www.radaprogram.org

Автор:

Олександр Неберикут

Редактор:

Анна Бондар

Дизайн:

Вікторія Архипенко

© ОПОРА, 2018

ЗМІСТ

ВСТУП	6

МОНІТОРИНГ ДІЯЛЬНОСТІ НАРОДНОГО ДЕПУТАТА В ПАРЛАМЕНТІ	12

Відвідуваність пленарних засідань і комітетів	12

Законотворча активність	16

Депутатські запити	18

Виступи на пленарних засіданнях	20

МОНІТОРИНГ РОБОТИ НАРОДНОГО ДЕПУТАТА В ОКРУЗІ	22

Депутатські прийоми	23

Публічна активність в окрузі	26

Комунікація депутата з органами публічної адміністрації на місцевому рівні	27

Звітування депутатів	28

Реагування на звернення громадян	29

Таблиця активності народних депутатів у виборчому окрузі	30

Як формується оцінка за роботу депутата та його місце в рейтингу?	32

Матриця моніторингу: індикатори активності депутатів	34

Послідовність і порядок розрахунків рейтингів	36

Чи є депутат, що має 100 балів у рейтингу, взірцем?	37
Де публікуються результати моніторингу?	37
Нормативна база моніторингу	38
Унікальність та обмеження методології моніторингу	39

РЕЙТИНГИ ДЕПУТАТСЬКОЇ АКТИВНОСТІ У 2016-2017 РОКАХ

40

Рейтинг за жовтень – лютий 2016 року	40
Рейтинг за жовтень – лютий 2017 року	48
Порівняння рейтингів 2016 і 2017 років	56

УРОКИ МОНІТОРИНГУ: ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ У РОБОТІ УКРАЇНСЬКИХ МАЖОРИТАРНИКІВ

62

Недостатнє представництво інтересів виборців у парламенті	62
Слабкий зв'язок між народними депутатами та громадянами, що їх обрали	63
Недостатня співпраця народних депутатів з представниками місцевої влади для спільного вирішення проблем громад	64
Відсутність повноцінного інформування громадян про роботу їхніх депутатів	64

На перший погляд просте питання про те, який парламент є ефективним та дієвим і чим, наприклад, теперішнє скликання Верховної Ради краще чи гірше від попереднього, ставить в глухий кут будь-якого дослідника, експерта чи громадського активіста, який професійно займається вивченням й аналізом діяльності головного законодавчого органу країни. Основна проблема полягає в тому, що, з одного боку, відсутні чіткі критерії для об'єктивної та ґрунтовної оцінки роботи парламенту, а з іншого — немає сформованої та цілісної доказової бази, яка б дозволяла провести таку оцінку. Як не парадоксально, але в умовах усе більш різноманітного медійного простору та зростання об'єму інформації про роботу Верховної Ради, спроможність звичайних громадян оцінити діяльність парламенту і депутатів навпаки ускладнилася. Хоча за демократичного устрою саме від оцінки й ставлення виборців залежить доля парламенту та політичні кар'єри депутатів.

Якщо за критерій оцінки парламенту брати основну його функцію — законотворчу, то виявиться, що кожне наступне скликання парламенту приймає більше законів, ніж попереднє. Це позитивна тенденція при умові, що всі ці закони якісні й відповідають потребам та інтересам виборців. У протилежному ж випадку доведеться визнати роботу парламенту незадовільною. Однак якість і ефективність законів залежить не лише від дотримання законодавчої техніки та продуманості змісту, але й від успішності впровадження та

контролю за дотриманням їх норм (що в компетенції виконавчої та судової гілок влади, а не парламенту). Зрештою, у реальності бажання та інтереси виборців є суперечливими і часто взаємовиключними, тому навіть якісний закон ніколи не буде однаково прийнятний для всіх груп виборців. Брати за критерій оцінювання діяльності парламенту виконання ним бюджетної функції чи критерій економічної ефективності – теж не надійний підхід, адже метою парламенту не є отримання прибутків.

Сьогодні найбільш узвичаєний підхід до оцінки діяльності парламенту полягає у використанні для критеріїв усталених міжнародних стандартів демократичного парламентаризму. Якщо у міжнародній практиці організації та проведення демократичних виборів уже тривалий час існує загальне порозуміння щодо базових виборчих стандартів, то у сфері належної організації парламентської діяльності певний консенсус¹ було досягнуто лише протягом останнього десятиліття. Узгодження ключових принципів демократичності парламентів відбулося завдяки скоординованим зусиллям, зокрема таких авторитетних міжнародних організацій, як Інститут Світового банку, Програма розвитку ООН, Європейська комісія, Міжпарламентський союз, Парламентська Асоціація співдружності націй, Національний демократичний інститут міжнародних відносин, Парламентська асамблея франкомовних країн. Так, до ключових ознак дієвого демократичного парламенту відносяться:

- інституційна незалежність;
- процесуальна справедливість;
- демократична легітимність;
- організаційна структурованість парламенту;
- сфокусованість на законодавчій та наглядовій функціях.

¹ Benchmarking for Parliaments : Self-assessment or minimum criteria? / Coordinated by Dick Toornstra, Christian Meseth & Silvia Hadzhiyaneva. Brussels : European Parliament, Office for Promotion of Parliamentary Democracy, 2012, p. 33-34.

Щодо визначення деяких інших важливих показників демократичного парламенту підходи міжнародних організацій різняться, але підкреслюють важливість наступних компонентів:

- парламентські цінності (підзвітність, прозорість, репрезентативність та ін.);
- інновації та нові практики.

Проблема, однак, полягає в тому, що ці стандарти регламентують діяльність парламенту як цілісної інституції, опосередковано стосуючись належних норм та практик поведінки самих депутатів. Тому, щоб уникнути можливих пасток із ненадійністю критеріїв моніторингу, ми виходили з міркування: парламент як колегіальний орган об'єднує понад чотири сотні депутатів і його ефективність напряму залежить від персональної ефективності кожного з них у виконанні своїх прямих обов'язків.

Отже, ми вирішили допомогти виборцям зрозуміти й оцінити парламент як інституцію крізь призму моніторингу індивідуальної поведінки його депутатів. Під час дослідження сконцентрували свою увагу на з'ясуванні того, наскільки відповідально народні депутати підходять до виконання комплексу своїх основних обов'язків; як активно вони реагують на запити громадян, підтримують з ними зворотний зв'язок та дізнаються про актуальні потреби та інтереси своїх виборців, як часто інформують про результати вирішення проблем та захист їхніх інтересів; як використовують свої повноваження, статус та лідерські якості для стимулювання роботи парламенту у вирішенні проблем виборців.

У 2015 році Громадянська мережа ОПОРА в рамках Програми USAID «РАДА: підзвітність, відповідальність, демократичне парламентське представництво», що виконується Фондом Східна Європа, здійснила пілотний проект у 36 виборчих округах 12 областей України (Київська, Дніпропетровська, Чернівецька, Закарпатська, Луганська, Львівська, Івано-Франківська, Одеська, Вінницька, Житомирська, Сумська та місто Київ). Моніторингова кампанія передбачала аналіз діяльності народних

депутатів, обраних за мажоритарною складовою, в їхніх округах. Зокрема, проект включав моніторинг активності народного депутата в окрузі (візити, особистий прийом громадян, виступи в місцевих ЗМІ), роботи його громадських приймалень, законодавчих напрацювань, звітувань про роботу, персонального сайту та веб-сторінок тощо. Особливу увагу сконцентровано на дослідженні проблем територіальних громад у відібраних для аналізу округах та зусиль, які докладає депутат для їхнього вирішення. У рамках проекту було сформовано мережу громадських консультантів у 12 областях (36 округах), які щотижнево збирали відповідну інформацію та ознайомлювали громадян про результати роботи народного депутата в їхньому окрузі. Окрім того, вони проводили просвітницькі зустрічі з громадами, залучали виборців та парламентарів до двостороннього діалогу.

У лютому – жовтні 2016 року комплексне та всестороннє дослідження роботи парламентарів (на основі попередньо апробованої і удосконаленої методології) охопило 105 виборчих округів 24 областей України і м. Києва та, відповідно, 105 народних обранців, які були обрані до парламенту за мажоритарною складовою. Відбір 105 депутатів, щодо діяльності яких здійснювався моніторинг, відбувався за критеріями пропорційного представництва всіх парламентських сил, гендерного аспекту, попередніх показників активності в окрузі. У жовтні – лютому 2017 року тривав новий етап моніторингу, об'єктом якого було 88 депутатів-мажоритарників, з котрих 42 вже досліджувалися попереднього року, а решту включено вперше.

За результатами моніторингу, на основі вимірювання понад 20 показників, формувалися щомісячні рейтинги народних депутатів за рівнем активності їхньої роботи в парламенті та виборчих округах, доступності для виборців та територіальних громад. Вони щомісяця публікувалися на нашому веб-порталі [РАДА](#) у розділі «Рейтинги». Депутати оцінювалися за 100-бальною шкалою, де 100 балів отримував парламентар із найкращими сукупними показниками.

У цій публікації ми пропонуємо детально ознайомитися з методологією, узагальненими результатами та ключовими висновками нашого моніторингу. Більшість матеріалів та даних, які тут використано, є у відкритому доступі. Однак зведений рейтинг активності 88-ми депутатів за 9 місяців 2017 року (лютий – жовтень) публікується вперше, як і порівняння рейтингів 2016 і 2017 років у розрізі активності тих депутатів, які фігурували в обох дослідженнях.

МОНІТОРИНГ ДІЯЛЬНОСТІ НАРОДНОГО ДЕПУТАТА В ПАРЛАМЕНТІ

Робота в пленарній залі парламенту та в парламентських комітетах – це фактично основна функція депутата і, відповідно до графіку роботи Верховної Ради України, має займати 2/3 робочого часу народного обранця. Під час аналізу та оцінки законодавчої роботи депутатів ОПОРА брала до уваги критерії, серед яких: відвідуваність комітетів та пленарних засідань (окремо за фактом участі в голосуваннях, письмовою та електронною реєстраціями), кількість зареєстрованих постанов, законопроектів, поданих депутатських запитів та виголошених сутнісних промов. Окрім того, додаткові бали нараховувалися за законопроекти та запити, які стосувалися вирішення проблем виборчого округу/області депутата, також за законопроекти, які реалізовували положення передвиборчої програми парламентаря.

ВІДВІДУВАНІСТЬ ПЛЕНАРНИХ ЗАСІДАНЬ І КОМІТЕТІВ

Участь у пленарних засіданнях та засіданнях комітету, до якого належить народний обранець, є основним показником дисциплінованості та відповідального ставлення до своєї роботи. Навіть якщо депутат/депутатка часто не беруть активної участі в обговоренні, вони все одно зобов'язані бути присутніми, бо в будь-якому випадку несуть відповідальність за рішення, які приймаються або не приймаються на засіданнях цих колегіальних органів.

Закон прямо вимагає від депутата додержуватись вимог трудової дисципліни та норм депутатської етики. Народний депутат зобов'язаний бути присутнім та особисто брати участь у засіданнях Верховної Ради України та її органів, до складу яких його обрано, а також особисто голосувати щодо питань, що розглядаються Верховною Радою України та її органами.

Є дві основні форми фіксації факту участі депутатів у роботі парламенту — за письмовою реєстрацією та за електронною. Перша передбачає, що народний обранець особисто підписується в журналі реєстрації. Саме на підставі цих відомостей йому нараховують зарплату. Тоді як електронна реєстрація відбувається за допомогою електронної картки, яка слугує для голосування через систему Рада. Не всі депутати слухняно дотримуються цих процедур реєстрації, часто віддаючи перевагу більш простій електронній реєстрації. Зрозуміло, що реєстрація депутата на початку засідання не завжди є ознакою того, що він чи вона присутні в залі протягом усього часу проведення пленарного засідання. Нерідко депутат покидає зал засідання відразу після формальної реєстрації або недовгого часу перебування чи голосування за пріоритетні для себе питання порядку денного. Тому найбільш коректним показником не лише відвідуваності, але й реальної роботи депутата на пленарних засіданнях є факт участі в кожному з голосувань. Протягом одного пленарного дня в парламенті відбувається приблизно 60 голосувань. Участь у кожному з них є свідченням того, що депутат не лише зареєструвався, але й присутній і постійно голосує. Як відомо, активне голосування депутата містить опції — «за», «проти» і «утримався». Також доступна опція — «не голосував», що свідчить про факт присутності депутата (картка активна), але без участі в голосуванні. Опція «відсутній», буквально означає, що депутат не голосував і його карта не була активованою. Звичайно практика неособистого голосування (коли голосує не депутат, а його карта) може призвести до того, що фактичні показники участі депутата в кожному з голосувань не відповідають дійсності. Однак, з огляду на велике число щоденних голосувань, про суттєве спотворення даних у результа-

ті неособистих голосувань можна говорити лише в ситуаціях, коли такі факти є регулярними і носять масовий характер. Чого за нашими спостереженнями й повідомленнями журналістів у обсягах, характерних для попередніх скликань парламенту, не траплялося.

У межах моніторингу ми враховували всі три форми фіксації присутності депутатів, оскільки це дає можливість комплексно оцінити, наскільки вони ретельно ставляться до виконання одних з найелементарніших і одночасно найважливіших своїх обов'язків – відвідування засідань і участь в голосуваннях.

Для обрахунків письмової та електронної реєстрацій використовувалися дані з офіційного сайту Верховної Ради України. За кожне відвідане засідання депутат отримував один бал. Максимальна сума яких дорівнювала загальній кількості засідань, що відбулися протягом місяця (або іншого визначеного періоду часу). Бали переводилися у відсотки, які показували рівень відвідуваності депутатами засідань парламенту на основі даних письмової та електронної реєстрацій. Розрахунки відвідуваності за фактом участі в кожному з голосувань проводилися нами на основі даних із сайту **Вони голосують для тебе**.

Неучасть депутатів у пленарних засіданнях не завжди є ознакою недобросовісного виконання ними своїх обов'язків, якщо пропуск засідання зумовлений об'єктивними обставинами, наприклад хворобою чи відрядженням. З метою виявлення та врахування таких ситуацій ми окремо оцінювали, скільки депутат пропустив засідань із поважних причин (надав Апарату ВРУ довідку про свою хворобу/відрядження), а скільки – з невідомих. Для обрахунків використовувалися дані офіційної письмової реєстрації. За кожне з пропущених із поважних причин засідань депутату нараховувалося **0,5** бала.

У 2016 році (з лютого по жовтень) не пропустили жодного пленарного засідання за письмовою реєстрацією лише 5 депутатів (зі 105-ти, які підлягали моніторингу), у 2017-му (лютий – жовтень) таких було вже 7

(з 88-ми). За результатами електронної реєстрації в усіх засіданнях взяли участь 7 депутатів у 2016 році і 14 у 2017 році. Однак середній показник відвідуваності (за письмовою реєстрацією) усіх учасників моніторингу зменшився з 82% до 77%, але за електронною зріс із 83% до 86%. Фактично це свідчить не стільки про більшу дисциплінованість у відвідуванні пленарних засідань, скільки про те, що депутати більш охоче користуються електронною системою реєстрації.

Поряд з голосуваннями на пленарних засіданнях основним форматом роботи народного депутата в стінах парламенту є участь у засіданнях комітету. Відповідно до календарного плану роботи Верховної Ради приблизно третина депутатського часу витрачається на роботу в комітетах. Її формат зводиться до попереднього розгляду зареєстрованих у Раді законодавчих актів, але більш детально та уважніше, ніж це зазвичай відбувається на пленарних засіданнях. Така робота вимагає не лише активності й відповідальності, але й професіоналізму. Пропуск засідань комітету позбавляє депутата можливості проявити свої найкращі професійні якості у законотворчій роботі.

Відсотковий показник відвідуваності комітету розраховувався як співвідношення фактично відвіданих депутатом засідань комітету до загальної кількості засідань комітету в місяць моніторингу. Якщо в цей час не відбулося жодного засідання комітету, до якого належить депутат, тоді цей показник не враховувався. Система присудження балів для рейтингу: одне відвідане засідання = **1 бал**. Інформація про відвідуваність комітетів акумулювалася на основі даних із протоколів комітетів, а також відповідей на щомісячні публічні запити ОПОРИ до комітетів.

Порівняно з дев'ятьма місяцями моніторингу в 2016 році, у 2017 середній показник відвідуваності комітетів зменшився з 68% до 61%. За результатами моніторингу ОПОРИ, у 2016 році відвідали всі засідання комітетів 17 з 105 депутатів (16%), в 2017 році – лише 1 із 88 (позафракційний Юрій Бублик). Натомість, якщо в 2016 році в жодному засіданні комітету не взяли участь 5 досліджуваних парламентарів, то в 2016 році такий був

лише один (Станіслав Березкін, група «Партія «Відродження»). У цілому, можемо констатувати, що кількість прогульників засідань комітетів зменшилася.

ЗАКОНОТВОРЧА АКТИВНІСТЬ

Закон надає народним депутатам право законодавчої ініціативи, що може бути ними реалізоване шляхом подання на розгляд Верховної Ради проектів законів, постанов та інших документів нормативного характеру.

В уявленні багатьох виборців основна функція депутатів – це розробка проектів законодавчих актів. Хоча в багатьох країнах із давньою парламентською традицією депутат рідко коли індивідуально виступає суб'єктом законодавчої ініціативи. Частіше таке право закріплено за кількісно визначеною групою депутатів або фракцією. На практиці це призводить до того, що більшість законопроектів вноситься в парламент урядом чи главою держави, тоді як депутати пропонують свої правки до цих документів. Оскільки в Україні поки що звичною є практика внесення індивідуальних законопроектів, протягом моніторингу ми враховували це як один з базових показників активності депутатів. За кожен із зареєстрованих депутатом законопроектів у місяць моніторингу ми виставляли **1 бал** для індивідуальних законопроектів, тоді як для колективних оцінка дорівнювала **1 балу**, поділеному на кількість ініціаторів. З огляду на те, що законопроекти за своєю суттю є складнішими в підготовці і важливішими за впливом на суспільні відносини документами порівняно з проектами постанов, для останніх застосовувалася схожа шкала оцінювання, але з меншим ваговим коефіцієнтом. Так, кожний зареєстрований депутатом проект постанови оцінювався в **0,2 бала**, поділений на кількість ініціаторів. Для обрахунків використовувалися дані з офіційного сайту Верховної Ради України. Ми усвідомлюємо, що наявність лише кількісних критеріїв для оцінки законотворчої роботи депутатів на практиці стимулює народних обранців до штучного нарощування кількості ініці-

йованих проектів законодавчих актів. Результатом такої гонитви за кількісними показниками є законодавче цунамі — надмірна кількість законопроектів, більшість з яких немає жодних шансів бути розглянутими парламентом. Тому для більш об'єктивної оцінки законотворчої роботи депутата ми включили додаткові критерії. Зокрема, у кінцевій оцінці враховували, скільки депутатських законопроектів у підсумку були позитивно розглянуті й стали законами — за кожен такий законопроект нараховувався **1 бал**. У випадку колективних законопроектів, які стали законами, оцінка дорівнювала одному балові, поділеному на кількість ініціаторів.

Так само додаткові бали виставлялися за ініційовані депутатом законопроекти, які ще не були прийняті, але успішно розглядалися й мали шанси бути ухваленими. Так **0,5 бала** отримував кожен ініційований депутатом законопроект, який успішно пройшов принаймні перше читання і знаходиться на інших стадіях розгляду (включно з випадком, коли законопроект прийнято, але він ще не підписаний президентом). Якщо законопроект отримав позитивні висновки ГНЕУ і профільного комітету, ми нараховували **0,5 бала** за кожен із висновків. Адже це свідчить як про якість законопроекту, так і про наявність мінімального політичного консенсусу (на рівні комітету) щодо необхідності його прийняття.

Параметром, який дозволяє оцінити політичну послідовність депутата у здійсненні законодавчої функції, є відповідність законопроекту питанням передвиборчої програми. За кожний проект закону, який стосується пунктів передвиборчої програми депутата, теж присуджувався **1 бал**.

Додаткові бали нараховувалися за законопроекти, які стосуються проблематики виборчого округу (чи регіону) депутата і опосередковано свідчать про ефективність його взаємодії з виборцями на місцевому рівні. За кожен законопроект, який відноситься до вирішення специфічних проблем округу/області депутата (на противагу загальноукраїнським), виставлявся **1 бал**.

За 9-місячний період моніторингу в 2016 році, 105 депутатів-мажоритарників подали 1 397 законопроектів, з них 147 (понад 10%) стосувались проблематики округу/області й 229 (16%) – питань передвиборчої програми. За цей же період у 2017 році 88 депутатів подали 1 189 законопроектів, з яких 78 (майже 7%) були щодо питань регіонального рівня і 190 (16%) відповідали змісту передвиборчих декларацій. Отже, у законопроектній роботі мажоритарників виразно домінують питання загальнонаціонального значення, що цілком відповідає статусу депутата як виразника інтересів усіх громадян, а не лише виборців свого округу.

У 2016 році лідерами за кількістю поданих законопроектів стали: Роман Мацола (38), Борислав Розенблат (36), Олег Мусій та Сергій Євтушок (34), Оксана Юринець (32). У свою чергу, найбільше законопроектів щодо проблематики округу подали Максим Єфімов – 17 та Іван Рибак – 10. У 2017 році лідери за цим показником були значно продуктивнішими і долучилися до розробки нетипово великої кількості законодавчих ініціатив – 61 у Андрія Шиньковича і 55 у Романа Мацоли. Тоді як найбільше законопроектів щодо проблематики округу подали Ірина Констанкевич (9) і Сергій Лабазюк (6). За дев'ять місяців моніторингу в 2016 році не подали жодного законопроекту, присвяченого проблемам округу/області, 38 депутатів (36%), у 2017 році таких депутатів було вже 55 (62%). Тенденція така, що окремі депутати ініціюють чи долучаються як співавтори до розробки щораз більшої кількості законопроектів, однак при цьому частка законопроектів, які напряду стосуються виборчих проблем, зменшується.

ДЕПУТАТСЬКІ ЗАПИТИ

Функція депутатського контролю реалізовується народними обранцями через різноманітні інструменти, ключовим з яких є депутатський запит – вимога дати офіційну відповідь з певних питань, адресована до органів державної влади чи місцевого самоврядування, керівників підприємств, установ та організацій. Запит має бути підтриманий як мінімум 90 де-

путатами ВРУ. Тому в контексті оцінювання парламентської активності ми рахували кількість поданих депутатами індивідуальних запитів у межах періоду моніторингу. Запит на одну тематику, але поданий до різних органів і посадових осіб, враховувався як один. За кожен унікальний запит виставлявся **1 бал**, поділений на кількість ініціаторів. Додатковий бал надавався за кожен запит, який стосується вирішення специфічних проблем окремих виборців, групи виборців або цілого округу/області депутата (на противагу загальноукраїнським).

У 2016 році депутати, які підлягали моніторингу, подали 1 075 запитів, 656 (61%) з яких стосувалися проблем округу/області, у 2017 році з 916 поданих депутатами запитів – 505 (55%) відносилися до питань локального рівня. Таким чином депутатські запити однаково використовуються депутатами-мажоритарниками як для вирішення проблем на рівні округів, так і в масштабі всієї України.

Найбільше депутатських запитів у 2016 році подали такі парламентарі: Василь Яніцький – 35, Михайло Головка – 34, Олег Осуховський та Едуард Матвійчук – по 33. Натомість запити щодо інтересів округу/області найбільше ініціювали такі народні обранці: Едуард Матвійчук, Павло Дзюблик та Владислав Бухарев – усі по 29, Василь Яніцький – 28.

У 2017 році лідерами за кількістю запитів були Андрій Шинькович (36), Роман Мацола (35) і Михайло Бондар, Дмитро Добродомов, Владислав Бухарев – усі по 33. Останній у переліку цих депутатів так само подав найбільшу кількість запитів (32), які стосуються проблем округу.

Спостерігається значна розбіжність у тому, наскільки активно депутати використовують цей інструмент контролю. У середньому протягом року один депутат подає 8–9 запитів, однак є такі, що подають понад сотню. Часто надмірна активність може бути ознакою того, що депутат діє не стільки з власної ініціативи, скільки використовує цей інструмент на запит груп інтересів чи зацікавлених в отриманні певної інформації осіб.

Не подав жодного запиту, націленого на вирішення проблем округу, у 2016 році 31 парламентар (майже 30% від тих, що підлягали моніторингу), у 2017-му таких нараховувалося 28 (31%).

ВИСТУПИ НА ПЛЕНАРНИХ ЗАСІДАННЯХ

Також нами враховувалася така форма активності депутатів, як участь у обговореннях та публічні виступи на пленарних засіданнях. За кожен зі змістових виступів депутата у пленарній залі присуджувалося **0,2 бала**. Виступи, які містять лише прохання передати слово іншим депутатам, не враховуються. Для аналізу цієї інформації нами використовувалися дані сайту rada.oporaua.org та офіційного сайту Верховної Ради України (стеннограми пленарних засідань).

У 2016 році депутати, діяльність яких моніторила ОПОРА, виголосили 970 змістовних виступів під час пленарних засідань Верховної Ради України, тоді як в 2017 році активність за цим компонентом роботи знизилася — лише 520 виступів.

На пленарних засіданнях Верховної Ради України найчастіше в 2016 році брали слово: Максим Бурбак — 80 разів, Іван Рибак — 68, Юрій Соловей — 62, Олег Мусій — 41 та Володимир Литвин — 40. У 2017 році найактивніше виступали також Максим Бурбак — 105 разів, Іван Рибак — 36, Юрій Дерев'янку — 38, Сергій Каплін — 37. Згідно з моніторингом ОПОРИ у 2016 році, на пленарних засіданнях Верховної Ради України жодного разу не виголошували свою позицію шляхом виступу 34% депутатів (36 осіб), у 2017-му — 43% (38 осіб). Хоча етимологічно слово «парламент» пов'язують з італійським або французьким дієсловом «говорити» (*parle* або *parler*), така практика є притаманною далеко не для всіх депутатів Верховної Ради.

МОНІТОРИНГ РОБОТИ НАРОДНОГО ДЕПУТАТА В ОКРУЗІ

Активність депутата в окрузі включає створення депутатами інфраструктури та організацію команди на місцях, яка дозволяє безперешкодно комунікувати з виборцями, та безпосереднє залучення депутата до такої комунікації. Робота в окрузі також передбачає взаємодію з різними цільовими групами (місцевими органами влади та органами місцевого самоврядування, громадськими організаціями, журналістами, представниками бізнес-спільноти) та участь у публічних заходах.

Підтримувати постійний зв'язок зі своїми виборцями — основна функція народного депутата в окрузі. Зокрема, він інформує виборців про свою депутатську діяльність під час особистих зустрічей з ними та через засоби масової інформації, розглядає звернення виборців протягом 30 днів із часу їх отримання та вживає заходів для реалізації пропозицій електорату і законних вимог. Депутат має проводити особистий прийом громадян у дні, визначені Верховною Радою України для роботи з виборцями.

Держава не лише накладає на депутата обов'язок усіяко взаємодіяти з виборцями, але створює можливості та забезпечує умови для такої діяльності. Зокрема, у межах робочого графіку депутату виділяється час для роботи в окрузі. З державного бюджету оплачується робота помічників депутатів, зв'язок, транспортні витрати, надається обладнане приміщення для приймальні, забезпечуються безкоштовні виступи на державному телебаченні, радіо чи у пресі.

ДЕПУТАТСЬКІ ПРИЙОМИ

Одним з основних завдань народних депутатів та політичних партій, які представлені у парламенті, є сприяння формуванню і вираженню політичної волі громадян. Ефективна реалізація цієї функції можлива лише за умови налагоджених каналів зворотного зв'язку зі своїми виборцями: депутатів-мажоритарників — у їхніх виборчих округах через громадські приймальні та роботу депутатської команди на місцях, парламентських партій — в усіх регіонах країни через мережу територіальних осередків та партійних приймалень. Зокрема, наявність та системність діяльності громадських приймалень партій та депутатів — це показник належного виконання ними своїх зобов'язань перед громадами та громадянами.

На початковому етапі моніторингу ми оцінювали, якою є мережа приймалень депутата-мажоритарника — у виборчому окрузі та поза ним. За кожен громадську приймальню парламентаря в окрузі чи за межами виборчого округу, у якому він був обраний, виставлявся **1 бал**.

Протягом щомісячних моніторингових візитів та шляхом телефонних дзвінків громадські консультанти ОПОРИ з'ясували, чи фактично працюють приймальні в окрузі. Тобто чи відчинені вони і чи здійснюють регулярний прийом. Система присудження балів: **0 балів** — немає приймальні або ж приймальня не працює; **1 бал** — нерегулярно працює (напр., час від часу відповідають на дзвінки); **2 бали** — працює регулярно.

Регулярна робота приймальні та особиста участь у ній депутата показує, наскільки оперативно народний обранець здатний реагувати на запити громадян та добре обізнаний з пріоритетами власних виборців.

Ключовим аспектом оцінювання роботи приймалень є обрахунок кількості проведених депутатом особистих прийомів громадян за місяць моніторингу. Як окремий прийом рахується 1 день такого прийому, однак якщо народний депутат за один день провів прийом у двох (або більше) населених пунктах, це рахується як окремі 2 (або більше) прийоми. Зважаючи на те, що даний термін не конкретизується у законодавстві,

у межах нашого моніторингу особистим прийомом вважається плановий (з чітким попереднім анонсуванням місця і часу або за попереднім записом) прийом громадян, який передбачає особисте, приватне, достатнє за часом спілкування депутата з окремим громадянином щодо проблем, які його турбують.

Спілкування депутата з виборцями після участі в публічних заходах за особистий прийом не рахується, зокрема через те, що за таких умов виборець позбавлений можливості приватної та повноцінної комунікації з ним. Для обрахунків насамперед використовуються дані особистого спостереження, інформація з громадських приймалень і від помічників депутата, а за наявності – повідомлення ЗМІ, з особистих сайтів, сторінок у соціальних мережах депутатів, партій, органів місцевої влади тощо. Система присудження балів: 1 прийом = **1 бал**.

На практиці звичною є ситуація, коли депутати працюють в окрузі й проводять особисті прийоми в час, не відведений для такої роботи відповідно до календарного плану Верховної Ради. Оскільки на цей період припадає пленарний тиждень чи робота в комітетах. Ми враховували в моніторингу факти таких розбіжностей і з'ясовували, чи відповідають дні, у які депутат проводив особистий прийом громадян, дням, визначеним парламентом для роботи з виборцями згідно з **графіком** Верховної Ради України. Система присудження балів:

- **0 балів** – депутат не проводив особистий прийом;
- **1 бал** – проводив, але під час пленарного тижня, днів роботи в комітетах і жодного у дні, визначені ВРУ для роботи в окрузі, вихідні, дні Погоджувальних рад;
- **2 бали** – проводив, прийом хоча б раз припадав на визначені ВРУ дні, вихідні, дні Погоджувальних рад;
- **3 бали** – проводив лише у дні, визначені ВРУ для роботи у окрузі (а також у вихідні, дні Погоджувальних рад), прийом жодного разу не припав на пленарні дні та дні для роботи в комітетах.

Загалом у 2016 році за 9 місяців роботи 105 депутатів провели 1 223 особисті прийоми, 2 023 публічні заходи та взяли участь у 534 засіданнях органів місцевої влади. Правом використовувати надане місцевими органами влади приміщення для обладнання власної громадської приймальні в окрузі не скористалися лише 4% народних обранців: Сергій Дунаєв (Луганська обл.), Леонід Клімов (Одеська обл.), Михайло Ланьо (Закарпатська обл.). А громадські приймальні 20-ти депутатів (20%) працюють нерегулярно.

У 2017 році депутати, які підлягали моніторингу, провели 975 особистих прийомів 2 312 публічних заходів та взяли участь в 601 засіданні місцевих органів влади. П'ять депутатів не скористалися можливістю відкрити власну приймальню в окрузі, зокрема Віталій Купрій і Костянтин Павлов (двоє народних обранців з Дніпропетровської області), а також Руслан Богдан (Полтавська обл.), Леонід Клімов (Одеська обл.), Михайло Поплавський (Кіровоградська обл.). Громадські консультанти ОПОРИ зафіксували, що не регулярно працюють приймальні лише 8 депутатів.

За кількістю здійснених особистих прийомів у лютому – жовтні 2016 року лідерами стали Сергій Міщенко – 58, Павло Дзюблик – 50. У лютому – жовтні 2017 року найбільше особистих прийомів провели Анатолій Дирів – 88 і Роман Мацола – 80.

Натомість жодного особистого прийому громадян у 2016 році не провели 20 депутатів (19%), які підлягали моніторингу. У 2017 році таких депутатів було вже 23 (26%). Під час моніторингу ми виявили, що відсутність особистих прийомів не завжди є ознакою відсутності депутата в окрузі чи низького рівня взаємодії з виборцями. Дуже часто народні обранці віддають перевагу публічній комунікації (зустрічам) з виборцями, перекладаючи на своїх помічників обов'язок проводити прийом у приміщенні приймальні.

З метою сприяння відкритості та прозорості роботи Верховної Ради України, а також налагодження комунікації виборців, парламентарів та

представництв парламентських партій на місцях, у 2016 році Громадянська мережа ОПОРА здійснила збір та особисту перевірку даних щодо контактів громадських приймалень депутатів-мажоритарників і парламентських партій, які лягли в основу інтерактивної **Мапи приймалень**. Вона містить дані (телефони, адреси, імена відповідальних осіб, електронні пошти та ін.) щодо 1 781 приймальні, 502 з яких є приймальнями депутатів, а 1 279 – парламентських партій. Інформація на мапі актуальна і періодично оновлюється.

ПУБЛІЧНА АКТИВНІСТЬ В ОКРУЗІ

Поза особистими прийомами депутат повинен постійно відвідувати і проявляти публічну активність в окрузі. Регулярні візити депутатів у свої виборчі округи демонструють їхній зв'язок з місцевими громадами та зусилля, скеровані на представництво інтересів власних виборців. Зокрема, ми аналізували число візитів (за кількістю днів, у які вони відбулися) депутата у свій округ/область у місяць моніторингу: участь у публічних заходах, сходах громад, експертних обговореннях, ефірах на регіональних (але не всеукраїнських) радіо і телеканалах, зустрічі з виборцями, профсоюзами, керівниками і працівниками підприємств тощо. Окрім того, за цією категорією нараховуються бали також за активність поза межами округу/області та за міжнародну діяльність (зустрічі з іноземними високопосадовцями, участь у міжнародних заходах), які безпосередньо пов'язані з вирішенням специфічних проблем округу/області народного обранця або ж прямо стосуються виборців його округу. Діяльність іменних благодійних фондів депутатів, зокрема надання матеріальної допомоги громадянам від імені парламентарів, ОПОРА не відслідковувала в межах цього моніторингу. У виняткових випадках, коли народний обранець здійснив «серію» окремих зустрічей/активностей у різні дні, але на одну тематику (напр., переговори з різними посадовцями щодо розвитку футболу в області), застосовується групування за тематикою і присуджується **1 бал** за цю категорію моніторингу. Окрім того, діє групування «за датою» – декілька активностей з цієї категорії,

які відбулися в один день, отримують **1 бал**. Система присудження балів: 1 відповідна активність у/для округу = **1 бал**.

У лютому – жовтні 2016 року найбільше відвідували свої округи/області з різного роду візитами (участь у публічних заходах, сходах громад, експертних обговореннях, ефірах на регіональних радіо і телеканалах, зустрічі з виборцями, профсоюзами, керівниками і працівниками підприємств тощо) такі депутати: Павло Дзюблик – 72 рази, Ігор Гузь – 66 разів, Оксана Юринець та Володимир Мельниченко – по 54 рази. У свою чергу, жодного разу не були на своєму окрузі для участі в публічних заходах 11 зі 105 депутатів (10%). У 2017 році інтенсивність візитів депутатів у округи й участь у різного роду заходах зросла, а рекордсменами стали Іван Рибак – 104 рази, Василь Гуляев – 92, Максим Бурбак – 89, Артур Мартовицький – 84. Не відвідали округ із метою участі в публічних заходах 8 народних депутатів (9%).

КОМУНІКАЦІЯ ДЕПУТАТА З ОРГАНАМИ ПУБЛІЧНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ

Менш публічним аспектом діяльності депутата в окрузі є участь у роботі місцевих органів влади. Це важливий інструмент впливу мажоритарника на життя громади, яка його делегувала у владу. Зокрема, він має можливість брати участь з правом дорадчого голосу в роботі сесій місцевих рад та засіданнях їх органів. Ми аналізували кількість випадків за місяць моніторингу, коли депутат взяв участь: 1) у погоджувальних радах і засіданнях місцевих рад (районного і обласного рівня) області; 2) у засіданнях та робочих зустрічах місцевих виконавчих органів влади (РДА, ОДА); 3) у зустрічах/переговорах з головами ОДА і РДА, місцевими суддями, прокурорами, державними високопосадовцями. Участь у таких заходах помічників депутата не враховується. Система присудження балів: 1 така участь = **1 бал**.

У лютому – жовтні 2016 р. найчастіше брали участь у роботі органів місцевої влади Роман Мацола (29 разів) і Михайло Довбенко (26 разів). У 2017 році найрезультативнішими були Анатолій Дирів (34 рази) і Олег Кулініч (44). Натомість жодної активності за даним критерієм у 2016 році не було зафіксовано щодо 28 зі 105 депутатів (27%), а в 2017 році – щодо 26 з 88 народних обранців (29%).

ЗВІТУВАННЯ ДЕПУТАТІВ

Інформування громадян про свою діяльність є прямим обов'язком депутата. У межах активності народного обранця в окрузі ми виділяли як окремих компонент моніторингу практику підзвітності перед виборцями. Повноцінним звітом вважається текстовий (газета, листівка, друкований або онлайн-матеріал) або усний (телебачення, прес-конференція, зустріч із виборцями) звіт за певний період роботи. Частковим звітом – усне поінформування громадян про результати роботи під час візиту в округ, наявність інформації у відкритому доступі, у ЗМІ, на персональному сайті/сторінках у соціальних мережах про законодавчу чи іншу сутнісну (міжнародна взаємодія, робота в окрузі, співпраця з органами місцевої влади тощо) діяльність. У той самий час висловлення оцінок та позицій з приводу тих або інших політичних питань чи ситуацій не враховується. Система присудження балів: **0 балів** – не звітував, **1 бал** – частково звітував, **2 бали** – повноцінне звітування за період роботи (усне чи текстове). Якщо звітування відбулося на публічному заході у межах округу/області, бал нараховується і за звітування, і за активність у окрузі.

Місцеві державні адміністрації, органи місцевого самоврядування, а також їхні посадові особи зобов'язані сприяти організації звітів народних депутатів та їх зустрічей із виборцями. З цією метою відповідна місцева державна адміністрація, орган місцевого самоврядування надає безоплатно окреме пристосоване приміщення, обладнане засобами зв'язку, завчасно сповіщає виборців про час та місце звіту або зустрічі, інформує про це місцеві засоби масової інформації. Витрати, пов'язані з організа-

цією та проведенням зустрічей народного депутата з виборцями та його звітів, здійснюються за рахунок бюджетних призначень на забезпечення діяльності Верховної Ради України.

За період моніторингу в 2016 році жодним чином не інформували громадськість про свою діяльність 9 депутатів (8%), протягом 2017 року – 14 депутатів (16%). Минулого року найбільш регулярно і комплексно практики звітування дотримувалися Ігор Гузь та Дмитро Добродомов.

РЕАГУВАННЯ НА ЗВЕРНЕННЯ ГРОМАДЯН

Згідно із законом «Про статус народного депутата України» депутат повинен розглядати звернення виборців у 30-денний строк. Протягом липня – жовтня ОПОРА провела експеримент: громадські консультанти проекту ініціювали звернення громадян до 105 депутатів-мажоритарників та сліdkували, чи надійде вчасна та сутнісна відповідь. У результаті на звернення громадян відповіли 55 депутатів (52%); з них 32 – вчасно та по суті. Отриманий результат засвідчив факт того, що значна кількість депутатів не дотримується покладених на них законодавством зобов'язань перед громадянами та ігнорує адресовані їм звернення від виборців. Ще значна частина депутатів обмежується формальними відповідями, які не вирішують проблему, з якою звертається громадянин до свого народного обранця. Зауважимо, що перенаправлення звернення до компетентних органів, зокрема органів місцевої влади, вважалося нами сутнісною відповіддю, адже в більшості випадків приводило до оперативного реагування на означену проблему відповідальних структур або посадових осіб.

ТАБЛИЦЯ АКТИВНОСТІ НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ У ВИБОРЧОМУ ОКРУЗІ

Для фіксації всіх заходів, які проводили депутати в округах у 2016 році, ми створили **таблицю особистої активності депутатів у округах**. Вона є масивом даних щодо особистої активності всіх 105 депутатів, діяльність яких моніториться в рамках проекту, з можливістю сортування заходів, у яких особисто взяли участь парламентарі, за датою, назвою, змістом і категорією (візит у округ/область, звітування, особистий прийом громадян, участь у роботі місцевих рад, участь у роботі виконавчої влади, міжнародна діяльність, яка пов'язана з вирішенням специфічних проблем округу/області депутата, місцевий ефір/інтерв'ю/прес-конференція, інше). Таблиця нараховує понад 3,5 тисяч заходів, в яких взяли участь народні депутати.

Рада

ДЕПУТАТИ

АНАЛІТИКА

ІНСТРУМЕНТИ

НОВИНИ

СТЕНОГРАМИ

ПРО ПРОЕКТ

Показати записівПошук:

Місяць моніторингу	Дата заходу	Ім'я та прізвище депутата	Тип активності	Відповідність календарю ВРУ	Область	Округ №	Місце проведення заходу	Назва заходу	Короткий зміст заходу	Джерело даних	Електронне посилання
↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	Фільтр	Фільтр	Фільтр	↓	Фільтр
3	березень 2016-03-03	Анатолій Дирів	особистий прийом	Робота з виборцями	Івано-Франківська	86	м. Долина	Зустріч з виборцями та особистий прийом громадян	Депутат провів зустріч з виборцями та прийом громадян	Зі слів помічника	
4	березень 2016-03-03	Анатолій Дирів	візит у округ/ область	Робота з виборцями	Івано-Франківська	86	м. Долина	Відкриття басейну ДЮОШ. Відкриття кардіологічного відділення Долинської ЦРЛ	Депутат взяв участь у відкритті басейну ДЮОШ та відкритті кардіологічного відділення Долинської ЦРЛ	Зі слів помічника	
5	березень 2016-03-04	Анатолій Дирів	особистий прийом	Робота з виборцями	Івано-Франківська	86	с. Велика Тур'я, м. Болехів, с. Тростянець, с. Новичка	Зустріч з виборцями та особистий прийом громадян	Депутат провів зустріч з виборцями та здійснив прийом громадян	Зі слів помічника	
6	березень 2016-03-04	Анатолій Дирів	участь у роботі виконавчої влади	Робота з виборцями	Івано-Франківська	86	с. Велика Тур'я	Робоча нарада з членами виконавчого комітету сільської ради	Депутат провів робочу нараду з членами виконавчого комітету сільської ради	Зі слів помічника	
7	березень 2016-03-04	Анатолій Дирів	візит у округ/ область	Робота з виборцями	Івано-Франківська	86	с. Тростянець	Робоча нарада з сільським головою та підприємцями щодо ремонту дороги та ремонту будинку культури в селі	Депутат провів робочу нараду з сільським головою та підприємцями щодо ремонту дороги та ремонту будинку культури в селі	Зі слів помічника	
8	березень 2016-03-21	Анатолій Дирів	особистий прийом	Робота з виборцями	Івано-Франківська	86	смт. Рожнятів	Зустріч з виборцями та особистий прийом громадян	Депутат провів зустріч з виборцями та здійснив прийом громадян	Зі слів помічника	
9	березень 2016-03-22	Анатолій Дирів	особистий прийом	Робота з виборцями	Івано-Франківська	86	м. Болехів	Зустріч з виборцями та особистий прийом громадян	Депутат провів зустріч з виборцями та здійснив прийом громадян	Зі слів помічника	

ЯК ФОРМУЄТЬСЯ ОЦІНКА ЗА РОБОТУ ДЕПУТАТА ТА ЙОГО МІСЦЕ В РЕЙТИНГУ?

За кожен із 20 індикаторів активностей депутатів щомісяця ОПОРА виставляє оцінки, які сумуються та складають два базових бали депутатів за дві категорії — законодавчу роботу та роботу у виборчому окрузі (дивіться таблицю «Матриця моніторингу: індикатори активності депутатів»). Зазначені бали переводяться у дві оцінки депутатів за 100-бальною шкалою, орієнтуючись на найкращі місячні результати в кожній з категорій. Таким чином, депутат з найкращим результатом у відповідній категорії отримує оцінку 100. Решта учасників одержують оцінку в розрахунку до балів першого в рейтингу депутата за формулою:

$$\frac{[\text{БАЛ, ОТРИМАНИЙ КОНКРЕТНИМ ДЕПУТАТОМ}] \times 100}{[\text{БАЛ ДЕПУТАТА З НАЙКРАЩИМ РЕЗУЛЬТАТОМ}]} = \text{ОЦІНКА}$$

Підсумкова оцінка депутата на 70% складається з оцінки депутата за законодавчу активність та на 30% з оцінки за роботу в окрузі, зважаючи на те, що Календарний план ВРУ визначає наступну пропорцію в роботі депутата: 2/3 — законодавча діяльність (пленарні засідання, робота у комітетах) та 1/3 — робота з виборцями. Підсумкова оцінка вираховується за формулою:

$$\begin{aligned} & [\text{ОЦІНКА ЗА ЗАКОНОДАВЧУ РОБОТУ}] \times 0,7 \\ & + \\ & [\text{ОЦІНКА ЗА РОБОТУ У ОКРУЗІ}] \times 0,3 \\ & = \\ & \text{ЗАГАЛЬНА ОЦІНКА} \end{aligned}$$

На основі отриманих результатів ОПОРА щомісяця формувала три типи рейтингів депутатів: за показником законодавчої активності, за показником роботи в окрузі/для округу, за сукупністю всіх показників. Також за результатами всіх місяців моніторингу публікується зведений рейтинг. Сьогодні доступні дані щодо двох узагальнених моніторингів – за 9 місяців (лютий – жовтень) 2016 року і 9 місяців (лютий – жовтень) 2017 року.

МАТРИЦЯ МОНІТОРИНГУ: ІНДИКАТОРИ АКТИВНОСТІ ДЕПУТАТІВ

Параметри		Умове позначення	Система обрахунку балів для формування рейтингу
ЗАКОНОДАВЧА РОБОТА			
1	Відвідуваність засідань комітетів	A	1 відвідане засідання = 1 бал
2	Відвідуваність засідань за фактом участі у кожному з голосувань	B	$\% \text{ присутності} \div 10 = \text{кількість балів}$
3	Відвідуваність за письмовою реєстрацією	C	1 відвідане засідання = 1 бал
4	Відвідуваність за електронною реєстрацією	D	1 відвідане засідання = 1 бал
5	Засідання, пропущені з поважних причин	E	1 пропущене засідання за поважних причин = 0,5 бала
6	Ініційовані проекти постанов	F	$\text{Кількість постанов} \div \text{кількість ініціаторів} \times 0,2 = \text{кількість балів}$
7	Ініційовані проекти законів	G	$\text{Кількість законів} \div \text{кількість ініціаторів} \times 1 = \text{кількість балів}$
8	Законопроекти щодо проблем округу	H	1 законопроект = 1 бал
9	Законопроекти, що стосуються передвиборчої програми	I	1 законопроект = 1 бал
10	Подані запити	J	$\text{Кількість запитів} \div \text{кількість ініціаторів} \times 1 = \text{кількість балів}$
11	Запит щодо проблем округу	K	1 запит = 1 бал
12	Сутнісні виступи	L	1 виступ = 0,2 бала

РОБОТА В ОКРУЗІ

13	Кількість приймалень поза округом	M	1 приймальня = 1 бал
14	Кількість приймалень у окрузі	N	1 приймальня = 1 бал
15	Робота приймалень(-ні) в окрузі	O	Приймальня > не працює або її немає = 0 балів > нерегулярно працює = 1 бал > працює(-ють) регулярно = 2 бали
16	Проведені особисті прийоми	P	1 прийом = 1 бал
17	Відповідність особистих прийомів графіку	Q	> депутат не проводив особистий прийом = 0 балів > проводив, але під час пленарного тижня, днів роботи у комітетах і жодного у дні, визначені ВРУ для роботи у окрузі, вихідні чи дні Погоджувальних рад = 1 бал > проводив, прийом хоча б раз припадав на дні, визначені ВРУ, вихідні, дні Погоджувальних рад = 2 бали > проводив лише у дні, визначені ВРУ для роботи у окрузі (а також у вихідні, дні Погоджувальних рад), прийом жодного разу не припав на пленарні дні та дні для роботи в комітетах = 3 бали
18	Активність в окрузі	R	1 візит (за кількістю днів, у які вони відбулися) депутата у свій округ/ область у місяць моніторингу і участь у публічних та регіональних медійних заходах, проведення зустрічей = 1 бал (за кожен вид активності)
19	Участь у роботі місцевих органів влади	S	1 факт участі = 1 бал
20	Звітування	T	> не звітував = 0 балів, > частково звітував = 1 бал > повноцінне звітування за період роботи (усне чи текстове) = 2 бали

ПОСЛІДОВНІСТЬ І ПОРЯДОК РОЗРАХУНКІВ РЕЙТИНГІВ

КРОК 1.

СУМА БАЛІВ ДЕПУТАТА ЗА ЗАКОНОДАВЧУ РОБОТУ = $(A+(B\div 10))+C+D+E+F+G+H+I+J+K+L$

КРОК 2.

ОЦІНКА ЗА ЗАКОНОДАВЧУ РОБОТУ =
$$\frac{[\text{СУМА БАЛІВ, ОТРИМАНИХ КОНКРЕТНИМ ДЕПУТАТОМ ЗА ЗАКОНОДАВЧУ РОБОТУ}] \times 100}{[\text{СУМА БАЛІВ ДЕПУТАТА З НАЙКРАЩИМ РЕЗУЛЬТАТОМ ЗА ЗАКОНОДАВЧУ РОБОТУ}]}$$

КРОК 3.

СУМА БАЛІВ ДЕПУТАТА ЗА РОБОТУ В ОКРУЗІ = $(M+N+O+P+Q+R+S+T)$

КРОК 4.

ОЦІНКА ЗА РОБОТУ В ОКРУЗІ =
$$\frac{[\text{СУМА БАЛІВ, ОТРИМАНИХ КОНКРЕТНИМ ДЕПУТАТОМ ЗА РОБОТУ В ОКРУЗІ}] \times 100}{[\text{СУМА БАЛІВ ДЕПУТАТА З НАЙКРАЩИМ РЕЗУЛЬТАТОМ ЗА РОБОТУ В ОКРУЗІ}]}$$

КРОК 5.

ПІДСУМКОВА ОЦІНКА =
$$[\text{ОЦІНКА ЗА ЗАКОНОДАВЧУ РОБОТУ}] \times 0,7 + [\text{ОЦІНКА ЗА РОБОТУ В ОКРУЗІ}] \times 0,3$$

КРОК 6.

ФОРМУВАННЯ РЕЙТИНГУ ШЛЯХОМ РАНЖУВАННЯ ВСІХ ПІДСУМКОВИХ ОЦІНОК

ЧИ Є ДЕПУТАТ, ЩО МАЄ 100 БАЛІВ У РЕЙТИНГУ, ВЗІРЦЕМ?

Кожного місяця, рейтинги ОПОРИ виявляли «переможця місяця» у трьох номінаціях – за показником законодавчої активності, за показником роботи в окрузі/для округу, за сукупністю всіх показників моніторингу. Наші щомісячні рейтинги констатують факт – хто з мажоритарників спрацював конкретного місяця найкраще (за сумою відповідних показників) у стосунку до активності інших депутатів. Чим більшою та інтенсивнішою була активність усіх депутатів у межах кожного місяця, тим вищі показники роботи мав продемонструвати лідер рейтингу.

Представлені нами оцінки наочно демонструють, наскільки відповідально народні депутати ставилися до виконання своїх безпосередніх обов'язків (комунікація з виборцями, розробка законів, контроль за діями виконавчої влади, участь в пленарних засіданнях та комітетській роботі) протягом періоду моніторингу. Ми прямо не оцінювали ефективність роботи народних обранців, але виходили з припущення, що депутат, який належним чином не виконує своїх безпосередніх обов'язків, не може вважатися ефективним.

ДЕ ПУБЛІКУЮТЬСЯ РЕЗУЛЬТАТИ МОНІТОРИНГУ?

Щомісячні та узагальнені рейтинги депутатів, діяльність яких моніторила ОПОРА в межах проекту, публікуються у розділі «Рейтинги» сайту РАДА. Окрім того, щомісячні показники, оцінки та місце у рейтингу кожного з депутатів відображаються у їхніх профайлах на веб-порталі РАДА.

Внутрішній процес проекту моніторингу включав такі етапи:

- I. **1 – 30 число поточного місяця:** збір інформації громадськими консультантами про діяльність депутата в окрузі та парламенті.
- II. **1 – 7 число наступного місяця за моніторинговим:** уточнення громадськими консультантами зібраної інформації про законодавчу діяльність депутатів (враховуючи те, що сайт Верховної Ради із за-

тримкою може оновлювати інформацію про подані наприкінці місяця запити та законопроекти депутата) та роботу в окрузі (комунікація з помічниками депутатів).

- III. До 20 числа наступного за моніторинговим місяця:** збір аналітиками ОПОРИ інформації щодо відвідуваності депутатами парламентських комітетів. Ці дані збираються вручну з протоколів кожного комітету, часто публікуються зі значними затримками. Збір даних щодо присутності депутатів на кожному з голосувань протягом місяця здійснювався за допомогою API сайту **Вони голосують для тебе**.
- IV. До 25 числа:** перевірка та обробка всіх зібраних даних щодо депутатів аналітиками ОПОРИ, робота редактора над текстовою частиною звітів, обробка та редагування сотень пунктів активностей депутатів, що вносяться до таблиці активності депутатів, проведення підрахунків балів, написання аналітичного матеріалу.

Щомісячні рейтингові оцінки кожного з депутатів могли незначно змінюватися з огляду на те, що масив даних не є статичним та може доповнюватися шляхом уточнення наявної або додавання нової інформації. Кількість депутатів, діяльність яких моніториться у рамках проекту, могла змінюватися у разі, якщо депутат за різних причин (наприклад, призначення на посаду у виконавчій владі) склав депутатський мандат.

НОРМАТИВНА БАЗА МОНІТОРИНГУ

Методологія розроблялася на основі Конституції України, норм українського законодавства та з урахуванням міжнародних демократичних стандартів парламентаризму.

Основним при розробці індикаторів моніторингу був Закон України «Про статус народного депутата України», який зокрема визначає статус (права, обов'язки і відповідальність) народного депутата України у Верховній Раді України та за її межами. До уваги також брався Регламент

Верховної Ради України, що регулює порядок роботи Верховної Ради України, її органів та посадових осіб, діяльність фракцій. І Закон України «Про комітети Верховної Ради», який визначає організацію і порядок діяльності комітетів парламенту. Як інструментами моніторингу ми послуговувалися Законами України «Про звернення громадян» і «Про доступ до публічної інформації».

УНІКАЛЬНІСТЬ ТА ОБМЕЖЕННЯ МЕТОДОЛОГІЇ МОНІТОРИНГУ

Головна особливість і складність моніторингу полягала в необхідності зібрати доказову базу для оцінювання активності депутатів у виборчих округах. Якщо інформація про законодавчу активність є у вільному доступі й потребувала лише додаткової обробки та аналітичного опрацювання, то дані про роботу приймалень і публічні заходи депутатів у округах відсутні. Громадським консультантам ОПОРИ довелося шляхом безпосереднього спостереження та моніторингу формувати та постійно оновлювати масив інформації про роботу мажоритарників у округах. Зокрема, консультанти перевірили, чи наявні і функціонують приймальні депутатів і партій (а це 1 781 об'єкт), детально фіксували всі заходи депутатів (у 2016 році – це понад 3 700 різних подій). Саме через необхідність збору величезного об'єму інформації, на основі якої формувався рейтинг, вимірювання не охоплювало всіх парламентарів, а тому є репрезентативним лише для частини депутатського корпусу. Однак протягом двох років нам вдалося детально дослідити роботу майже половини депутатів-мажоритарників. У такому масштабі це було зроблено вперше в практиці діяльності українського парламенту.

РЕЙТИНГИ ДЕПУТАТСЬКОЇ АКТИВНОСТІ У 2016-2017 РОКАХ

РЕЙТИНГ ЗА ЖОВТЕНЬ – ЛЮТИЙ 2016 РОКУ

За підсумками 9 місяців 2016 року лідером рейтингу депутатської активності став Павло Дзюблик (Житомирська обл., «Народний фронт») з показником 100 балів, на другій позиції розмістився Ігор Гузь (Волинська обл., «Народний фронт») – 92 бали, третім був Максим Бурбак (Чернівецька обл., «Народний фронт») – 91 бал.

Павло Дзюблик отримав найвищу оцінку одночасно за двома компонентами – законодавча робота і робота в окрузі. Це зумовлено значною часткою ініційованих законопроектів (24), найбільшою кількістю запитів, які стосуються проблем округу (29), одним з найвищих показників щодо проведення особистих прийомів (58), лідерством за показником участі в публічних заходах у регіоні (72) і регулярним звітуванням.

Ігор Гузь демонстрував стабільно високу активність у поданні депутатських запитів (у тому числі тих, що стосуються проблем округу), виступах на пленарних засіданнях ради (26) й участі у публічних заходах на рівні області. З 1 лютого по 31 жовтня 2016 р. він провів 6 особистих прийомів громадян, 15 разів брав участь у роботі органів місцевого самоврядування. Водночас за цей період Ігор Гузь 66 разів відвідав свій виборчий округ із метою проведення зустрічей з виборцями та звітування про свою депутатську активність. Народний обранець активний у соціальних мережах, де інформує виборців про свою парла-

ментську діяльність та роботу в окрузі. Ігор Гузь має 4 громадські приймальні в окрузі та 4 за його межами, в яких на постійній основі працюють помічники депутата.

Максим Бурбак за період моніторингу відвідав 100% засідань свого комітету (Комітет у справах ветеранів, учасників бойових дій, учасників антитерористичної операції та людей з інвалідністю), а також 93,68% пленарних засідань згідно з письмовою реєстрацією (6 пропущено). Депутат зареєстрував 12 постанов та 22 законопроекти. З них 1 законопроект щодо проблем округу та 2 законопроекти, що стосуються його передвиборчої програми. Подав 18 запитів, з них 14 щодо проблем округу. 80 разів виступав на пленарних засіданнях. У межах 204-го округу в Максима Бурбака діє 4 громадські приймальні й ще 7 поза його межами. За цей період депутат здійснив 38 особистих прийомів виборців та був на 40 публічних заходах, а також 4 рази брав участь у роботі органів місцевого самоврядування. Максим Бурбак регулярно звітує про свою роботу в ЗМІ, а також надав письмовий звіт про рік роботи у Верховній Раді Громадянській мережі ОПОРА.

Найнижчі позиції в узагальненому рейтингу посіли двоє депутатів з «Опозиційного блоку» – Денис Омелянович з Донецької області (19 балів), Євген Бакулін з Луганської області (26 балів) і двоє позафракційних – Андрій Денисенко з Дніпропетровської області та Костянтин Жеваго з Полтавської (обоє – 29 балів).

**РЕЙТИНГ 105 ДЕПУТАТІВ-МАЖОРИТАРНИКІВ ЗА ПОКАЗНИКАМИ ЗАКОНОДАВЧОЇ РОБОТИ ТА АКТИВНОСТІ
У ВИБОРЧИХ ОКРУГАХ У ЛЮТОМУ – ЖОВТНІ 2016 РОКУ**

Область	Депутат	Фракція/група	Оцінка за законодавчу роботу (/100)	Місце в рейтингу за законодавчу роботу	Оцінка за роботу в окрузі (/100)	Місце у рейтингу за роботу в окрузі	Підсумкова оцінка	Загальне місце в рейтингу
Івано-Франківська	Анатолій Дирів	Народний фронт	69.86	26	100.00	1	78.90	7
Хмельницька	Роман Мацола	БПП	99.30	2	92.41	2	97.23	1
Чернівецька	Іван Рибак	БПП	76.11	14	88.84	3	79.93	6
Дніпропетровська	Артур Мартовицький	Опозиційний блок	62.61	52	84.38	4	69.14	11
Чернівецька	Максим Бурбак	Народний фронт	83.84	7	83.48	5	83.73	4
Львівська	Михайло Бондар	Народний фронт	90.71	4	72.77	6	85.33	3
Чернівецька	Григорій Тіміш	БПП	72.96	20	65.63	7	70.76	8
Дніпропетровська	Іван Куліченко	БПП	67.99	34	63.39	8	66.61	17
Хмельницька	Андрій Шинькович	БПП	100.00	1	58.04	9	87.41	2
Полтавська	Олег Кулініч	група «Партія «Відродження»	76.11	13	58.04	9	70.69	9
Одеська	Василь Гуляєв	група «Партія «Відродження»	68.70	29	57.14	11	65.23	18
Хмельницька	Сергій Лабазюк	група «Воля народу»	73.42	19	56.70	12	68.40	14
Миколаївська	Андрій Вадатурський	БПП	68.25	33	56.25	13	64.65	19

Дніпропетровська	Андрій Гальченко	Опозиційний блок	64.01	45	52.68	14	60.61	30
Миколаївська	Олександр Лівік	БПП	62.69	50	52.68	14	59.69	33
Хмельницька	Сергій Мельник	БПП	76.12	12	52.23	16	68.95	13
Кіровоградська	Костянтин Яриніч	БПП	60.10	56	52.23	16	57.74	39
Миколаївська	Олександр Жолобецький	БПП	62.92	49	49.11	18	58.77	34
Сумська	Олександр Сугоняко	БПП	58.83	61	48.66	19	55.78	45
Дніпропетровська	Валентин Дідич	позафракційні	71.47	24	48.21	20	64.49	21
Полтавська	Андрій Река	Народний фронт	64.04	44	45.09	21	58.35	37
Волинська	Ірина Констанкевич	позафракційні	78.05	10	44.64	22	68.03	15
Одеська	Олександр Урбанський	БПП	55.95	64	44.64	22	52.56	51
Івано-Франківська	Юрій Соловей	БПП	80.97	8	44.20	24	69.94	10
Львівська	Тарас Батенко	позафракційні	70.27	25	44.20	24	62.45	24
Полтавська	Костянтин Іщейкін	БПП	66.74	35	43.75	26	59.85	32
Дніпропетровська	Максим Курячий	БПП	96.99	3	43.30	27	80.88	5
Дніпропетровська	Олег Кришин	Народний фронт	68.41	32	43.30	27	60.88	29
Хмельницька	Володимир Мельниченко	БПП	69.67	27	42.86	29	61.63	27
Дніпропетровська	Тетяна Ричкова	БПП	69.10	28	42.86	29	61.23	28
Одеська	Антон Кіссе	група «Партія «Відродження»	72.30	23	41.96	31	63.20	23
Одеська	Олександр Пресман	група «Партія «Відродження»	47.05	72	41.96	31	45.52	62
Сумська	Ігор Молоток	група «Воля народу»	63.32	47	40.18	33	56.38	43

Черкаська	Владислав Голуб	позафракційні	64.13	43	39.73	34	56.81	42
Одеська	Сергій Ківалов	Опозиційний блок	61.52	53	39.29	35	54.85	47
Полтавська	Юрій Бублик	позафракційні	75.69	16	38.84	36	64.63	20
Дніпропетровська	Олександр Дубінін	позафракційні	63.74	46	38.39	37	56.14	44
Волинська	Ігор Гузь	Народний фронт	76.08	15	37.05	38	64.38	22
Волинська	Ігор Лапін	Народний фронт	72.66	21	36.61	39	61.84	26
Миколаївська	Аркадій Корнацький	БПП	38.48	82	36.16	40	37.78	72
Сумська	Олег Медунця	Народний фронт	68.61	30	34.38	41	58.34	38
Львівська	Богдан Матківський	позафракційні	64.18	42	33.93	42	55.11	46
Миколаївська	Борис Козир	БПП	62.68	51	32.59	43	53.65	49
Дніпропетровська	Костянтин Усов	БПП	29.67	84	31.25	44	30.15	82
Харківська	Валерій Писаренко	Група «Партія «Відродження»	64.75	39	30.80	45	54.57	48
Чернівецька	Микола Федорук	Народний фронт	68.57	31	29.91	46	56.97	41
Харківська	Олександр Фельдман	Група «Воля народу»	61.16	54	29.46	47	51.65	53
Сумська	Андрій Деркач	позафракційні	48.61	71	28.57	48	42.60	67
Дніпропетровська	Андрій Шипко	Група «Партія «Відродження»	84.15	6	27.68	49	67.21	16
Івано-Франківська	Віктор Шевченко	позафракційні	66.02	37	24.55	50	53.58	50
Харківська	Анатолій Денисенко	позафракційні	75.31	17	24.11	51	59.95	31
Одеська	Дмитро Голубов	БПП	55.16	65	24.11	51	45.85	61
Одеська	Едуард Матвійчук	позафракційні	40.62	79	22.77	53	35.26	75
Львівська	Дмитро Добродомов	позафракційні	73.86	18	22.32	54	58.40	36
Дніпропетровська	Андрій Денисенко	позафракційні	25.08	85	21.88	55	24.12	85

Дніпропетровська	Яків Безбах	позафракційні	79.63	9.00	21.43	56.00	62.17	25.00
Сумська	Владислав Бухарев	ВО «Батьківщина»	72.53	22	20.98	57	57.07	40
Миколаївська	Артем Ільюк	група «Партія «Відродження»	63.15	48	20.98	57	50.50	55
Одеська	Геннадій Чекіта	БПП	58.21	63	20.09	59	46.77	59
Харківська	Олександр Кірш	Народний фронт	90.09	5	19.64	60	68.96	12
Кіровоградська	Анатолій Кузьменко	БПП	59.33	58	19.64	60	47.42	57
Одеська	Іван Фурсін	група «Воля народу»	38.50	81	19.64	60	32.84	80
Івано-Франківська	Юрій Дерев'яно	позафракційні	64.70	40	18.75	63	50.92	54
Дніпропетровська	Костянтин Павлов	Опозиційний блок	59.08	60	18.30	64	46.85	58
Одеська	Віталій Барвіненко	група «Партія «Відродження»	41.60	78	18.30	64	34.61	78
Полтавська	Сергій Каплін	БПП	66.33	36	17.86	66	51.79	52
Кіровоградська	Олесь Довгий	група «Воля народу»	52.87	68	17.86	66	42.36	68
Хмельницька	Олександр Герєга	позафракційні	76.66	11	16.52	68	58.62	35
Кіровоградська	Станіслав Березкін	група «Партія «Відродження»	43.81	75	15.18	69	35.22	76
Черкаська	Валентин Ничипоренко	група «Партія «Відродження»	50.61	69	13.84	70	39.58	71
Хмельницька	Віктор Бондар	група «Партія «Відродження»	44.74	74	13.84	70	35.47	73
Харківська	Дмитро Святаш	група «Партія «Відродження»	54.25	67	12.95	72	41.86	70
Харківська	Віталій Хомутиннік	група «Партія «Відродження»	59.55	57	12.50	73	45.43	63
Волинська	Степан Івахів	група «Воля народу»	54.94	66	12.50	73	42.21	69
Дніпропетровська	Дмитро Ярош	позафракційні	2.41	88	11.61	75	5.17	88
Харківська	Володимир Мисик	група «Партія «Відродження»	65.60	38	11.16	76	49.27	56
Полтавська	Юрій Шаповалов	група «Партія «Відродження»	59.29	59	11.16	76	44.85	65

Черкаська	Геннадій Бобов	група «Партія «Відродження»	35.64	83	11.16	76	28.29	83
Дніпропетровська	Дмитро Шпенюв	Опозиційний блок	58.79	62	9.82	79	44.10	66
Полтавська	Руслан Богдан	ВО «Батьківщина»	45.58	73	9.82	79	34.85	77
Полтавська	Костянтин Жеваго	позафракційні	19.24	87	8.93	81	16.14	87
Дніпропетровська	Віталій Купрій	позафракційні	60.54	55	8.48	82	44.92	64
Дніпропетровська	Вадим Нестеренко	БПП	22.11	86	8.48	82	18.02	86
Волинська	Сергій Мартиняк	група «Воля народу»	43.77	76	7.59	84	32.91	79
Черкаська	Володимир Зубик	група «Партія «Відродження»	43.40	77	7.59	84	32.66	81
Сумська	Микола Лаврик	БПП	64.33	41	4.46	86	46.37	60
Кіровоградська	Михайло Поплавський	група «Воля народу»	50.42	70	0.45	87	35.43	74
Одеська	Леонід Клімов	група «Партія «Відродження»	39.48	80	0.00	88	27.63	84

РЕЙТИНГ ЗА ЖОВТЕНЬ – ЛЮТИЙ 2017 РОКУ

Лідерами рейтингу ОПОРИ у 2017 році стали депутат з Хмельниччини Роман Мацола (фракція партії «Блок Петра Порошенка») з показником 97 балів, Андрій Шинькович з Хмельницької області (фракція партії «Блок Петра Порошенка») – 87 балів і Михайло Бондар (Львівська обл., «Народний фронт») – 85 балів.

Так, Роман Мацола отримав найвищий бал за роботу у виборчому окрузі, зокрема через велику кількість проведених прийомів (80) та активну участь у роботі місцевих органів влади і публічних заходах. Також він зайняв другу позицію за показником законодавчої роботи. Андрій Шинькович був найактивнішим у законотворенні, що зумовлено дисциплінованою участю в пленарних засіданнях, найбільшою кількістю зареєстрованих законопроектів (61) і поданих запитів (36). Однак він зайняв 9 місце рейтингу за рівнем роботи у виборчому окрузі. Михайло Бондар отримав четверту позицію за показником законодавчої діяльності й шосту за показником роботи в окрузі, однак сумарно посів третє місце в підсумковому рейтингу. Серед іншого, це зумовлено його активною участю в пленарних засіданнях, лідерством за кількістю поданих запитів і зокрема тих, що стосуються проблем округу (31), кількістю особисто проведених прийомів (40), активною участю в публічних заходах на місцевому рівні та регулярним звітуванням.

Натомість найнижчі позиції в узагальненому рейтингу зайняли позафракційні депутати Дмитро Ярош (5 балів) з Дніпропетровської області, Костянтин Жеваго з Полтавщини (16 балів) і представник фракції партії «Блок Петра Порошенка» Вадим Нестеренко (18 балів).

Так, депутат Дмитро Ярош протягом дев'яти місяців послідовно ігнорував роботу парламенту, він пропустив 85 з 87 пленарних засідань, взяв участь лише в трьох засіданнях профільного комітету, долучився до розробки лише 1 законопроекту, не подав жодного запиту за 9 місяців і не звітував перед виборцями. Однак за показниками роботи в окрузі зайняв 75 по-

зицію з 88-ми. Найгірше ж працював у виборчому окрузі Леонід Клімов з Одеської області (група «Партія «Відродження»), який зайняв останню позицію рейтингу за цим показником. Костянтин Жеваго пропустив 77 з 87 засідань Верховної Ради, п'ять разів відвідав засідання профільного комітету, долучився до розробки одного законопроекту, не подав жодного запиту і жодного разу не виступав на засіданнях парламенту.

РЕЙТИНГ 88 ДЕПУТАТІВ-МАЖОРИТАРНИКІВ ЗА ПОКАЗНИКАМИ ЗАКОНОДАВЧОЇ РОБОТИ ТА АКТИВНОСТІ У ВИБОРЧИХ ОКРУГАХ У ЛЮТОМУ – ЖОВТНІ 2017 РОКУ

Область	Депутат	Фракція/група	Оцінка за законодавчу роботу (/100)	Місце в рейтингу за законодавчу роботу	Оцінка за роботу в окрузі (/100)	Місце у рейтингу за роботу в окрузі	Підсумкова оцінка	Загальне місце в рейтингу
Житомирська	Павло Дзюблик	Народний фронт	100.28	1	100.00	1	100.19	1
Волинська	Ігор Гузь	Народний фронт	99.99	3	72.15	3	91.64	2
Чернівецька	Максим Бурбак	Народний фронт	93.37	9	84.00	2	90.56	3
Чернігівська	Олександр Кодола	Народний фронт	97.35	5	67.80	4	88.49	4
Чернівецька	Іван Рибак	БПП	100.00	2	54.94	20	86.48	5
Хмельницька	Роман Мацола	БПП	93.40	8	61.08	9	83.71	6
Тернопільська	Михайло Головка	позафракційні	96.63	6	47.43	31	81.87	7
Чернівецька	Григорій Тіміш	БПП	92.75	10	50.20	26	79.98	8
Черкаська	Сергій Рудик	БПП	89.43	16	56.52	15	79.56	9
Хмельницька	Сергій Лабазюк	група «Воля народу»	86.69	21	62.06	7	79.30	10
Житомирська	Володимир Литвин	група «Воля народу»	84.66	24	64.82	5	78.71	11
Львівська	Ярослав Дубневич	БПП	91.48	12	48.62	29	78.62	12
Рівненська	Василь Яніцький	БПП	94.66	7	40.32	43	78.36	13
Івано-Франківська	Анатолій Дирів	Народний фронт	87.43	19	56.13	17	78.04	14

Львівська	Олег Мусій	позафракційні	90.42	14	47.43	31	77.52	15
Івано-Франківська	Михайло Довбенко	БПП	83.94	27	58.89	11	76.43	16
Луганська	Віталій Курило	БПП	89.14	17	45.27	36	75.98	17
Миколаївська	Андрій Вадатурський	БПП	82.17	37	61.26	8	75.90	18
Житомирська	Борислав Розенблат	БПП	92.47	11	37.15	48	75.88	19
Запорізька	Ігор Артюшенко	БПП	83.31	29	57.52	13	75.57	20
Сумська	Ігор Молоток	група «Воля народу»	84.94	23	50.99	24	74.76	21
Донецька	Максим Єфімов	БПП	85.47	22	49.41	28	74.65	22
Полтавська	Костянтин Іщейкін	БПП	80.60	41	60.68	10	74.62	23
Миколаївська	Олександр Лівік	БПП	82.31	36	56.52	15	74.58	24
Полтавська	Юрій Бублик	БПП	78.79	49	63.06	6	74.07	25
Житомирська	Віктор Развадовський	група «Воля народу»	97.81	4	16.60	88	73.45	26
Хмельницька	Володимир Мельниченко	БПП	79.93	44	57.71	12	73.26	27
Чернівецька	Микола Федорук	Народний фронт	90.77	13	30.25	64	72.62	28
Сумська	Владислав Бухарев	ВО «Батьківщина»	82.66	33	48.62	29	72.45	29
Рівненська	Олександр Дехтярчук	БПП	87.35	20	37.36	47	72.35	30
Львівська	Оксана Юринець	БПП	80.25	43	52.57	23	71.95	31
Чернігівська	Олег Дмитренко	БПП	78.28	52	55.94	18	71.58	32
Херсонська	Олександр Співаковський	БПП	84.61	25	41.11	41	71.56	33
Вінницька	Олександр Домбровський	БПП	89.91	15	28.27	68	71.42	34
Київська	Сергій Міщенко	позафракційні	76.93	58	56.73	14	70.87	35
Дніпропетровська	Артур Мартовицький	Опозиційний блок	79.81	45	49.80	27	70.81	36

Вінницька	Микола Кучер	БПП	80.26	42	47.43	31	70.41	37
Рівненська	Олег Осуховський	позафракційні	89.09	18	24.51	74	69.71	38
Київська	Павло Різаненко	БПП	82.70	32	38.94	45	69.57	39
Вінницька	Юрій Македон	БПП	78.98	47	45.85	35	69.04	40
Тернопільська	Олег Барна	БПП	83.49	28	34.78	50	68.88	41
Херсонська	Сергій Хлань	БПП	78.34	51	44.66	37	68.24	42
Хмельницька	Олександр Герега	позафракційні	82.32	35	33.81	54	67.76	43
Кіровоградська	Олесь Довгий	група «Воля народу»	81.80	39	34.78	50	67.69	44
Рівненська	Сергій Євтушок	ВО «Батьківщина»	83.27	30	31.23	60	67.66	45
Івано-Франківська	Юрій Соловей	БПП	78.89	48	40.71	42	67.43	46
Сумська	Олег Медуниця	Народний фронт	77.67	54	43.08	39	67.30	47
Чернігівська	Анатолій Євлахов	БПП	73.26	67	52.78	22	67.11	48
Дніпропетровська	Іван Куліченко	БПП	83.26	31	29.06	65	67.00	49
Рівненська	Юрій Вознюк	Народний фронт	75.97	64	44.48	38	66.52	50
Харківська	Олександр Кірш	Народний фронт	82.60	34	27.67	70	66.12	51
Запорізька	Микола Фролов	БПП	81.96	38	28.67	66	65.97	52
Миколаївська	Олександр Жолобецький	БПП	76.01	63	41.90	40	65.78	53
Закарпатська	Роберт Горват	БПП	79.74	46	32.81	57	65.66	54
Тернопільська	Микола Люшняк	БПП	84.60	26	20.95	81	65.50	55
Івано-Франківська	Олександр Шевченко	позафракційні	76.38	61	37.55	46	64.73	56
Запорізька	Сергій Валентиров	БПП	68.68	74	55.15	19	64.62	57
Миколаївська	Артем Ільюк	група «Партія «Відродження»	77.14	56	34.39	53	64.31	58
Тернопільська	Тарас Юрик	БПП	78.53	50	31.04	61	64.28	59

Київська	Михайло Гаврилюк	Народний фронт	76.95	57	30.64	62	63.06	60
Чернігівська	Валерій Давиденко	БПП	66.70	77	50.59	25	61.87	61
місто Київ	Леонід Ємець	Народний фронт	74.22	65	32.81	57	61.80	62
Вінницька	Олексій Порошенко	БПП	80.64	40	17.79	86	61.79	63
Дніпропетровська	Андрій Шипко	група «Партія «Відродження»	72.94	69	35.18	49	61.61	64
Запорізька	Олександр Пономарьов	група «Воля народу»	70.69	73	39.34	44	61.28	65
Волинська	Степан Івахів	група «Воля народу»	76.91	59	22.34	76	60.54	66
Волинська	Ігор Лапін	Народний фронт	76.70	60	21.16	80	60.04	67
Полтавська	Сергій Каплін	БПП	62.30	85	53.17	21	59.56	68
місто Київ	Борислав Береза	позафракційні	71.28	71	30.43	63	59.02	69
Кіровоградська	Анатолій Кузьменко	БПП	76.15	62	18.97	83	59.00	70
Тернопільська	Тарас Пастух	Самопоміч	77.14	55	16.60	88	58.98	71
Харківська	Віталій Хомутиннік	група «Партія «Відродження»	72.90	70	23.92	75	58.21	72
Кіровоградська	Костянтин Яриніч	БПП	68.04	76	34.78	50	58.07	73
місто Київ	Євген Рибчинський	група «Воля народу»	78.02	53	11.46	91	58.06	74
Львівська	Ірина Подоляк	Самопоміч	68.22	75	33.60	55	57.83	75
Одеська	Олександр Урбанський	БПП	62.59	84	46.45	34	57.75	76
Закарпатська	Василь Петювка	група «Воля народу»	72.97	68	16.21	90	55.94	77
Сумська	Микола Лаврик	БПП	70.75	72	18.97	83	55.22	78
Луганська	Юлій Іоффе	Опозиційний блок	73.70	66	9.49	96	54.43	79
Черкаська	Олег Петренко	БПП	63.96	82	28.46	67	53.31	80
місто Київ	Олександр Супруненко	позафракційні	60.86	89	33.20	56	52.56	81
Київська	Руслан Сольвар	БПП	61.03	88	32.62	59	52.51	82

Черкаська	Володимир Зубик	група «Партія «Відродження»	66.63	78	10.67	93	49.84	83
Херсонська	Іван Вінник	БПП	66.27	79	10.67	93	49.59	84
Черкаська	Антон Яценко	група «Партія «Відродження»	58.07	91	28.06	69	49.07	85
Одеська	Дмитро Голубов	БПП	61.14	87	18.58	85	48.37	86
Донецька	Юрій Солод	Опозиційний блок	59.77	90	19.37	82	47.65	87
Закарпатська	Іван Балага	позафракційні	64.57	81	7.51	100	47.45	88
Волинська	Сергій Мартиняк	група «Воля народу»	63.11	83	10.67	93	47.38	89
Харківська	Олександр Фельдман	позафракційні	55.68	94	24.90	73	46.44	90
Луганська	Сергій Дунаєв	Опозиційний блок	65.62	80	0.79	103	46.17	91
Закарпатська	Віктор Балага	позафракційні	55.09	95	21.34	79	44.96	92
Одеська	Леонід Клімов	група «Партія «Відродження»	62.18	86	0.40	104	43.64	93
Одеська	Едуард Матвійчук	позафракційні	52.27	96	22.13	77	43.23	94
Харківська	Володимир Кацуба	група «Партія «Відродження»	55.76	93	11.46	91	42.47	95
Закарпатська	Михайло Ланьо	група «Партія «Відродження»	57.42	92	4.35	102	41.50	96
Херсонська	Федір Негой	БПП	46.58	99	25.30	71	40.19	97
Закарпатська	Павло Балага	позафракційні	50.85	97	8.30	99	38.09	98
Донецька	Євгеній Геллер	група «Партія «Відродження»	49.42	98	9.09	97	37.32	99
Кіровоградська	Станіслав Березкін	група «Партія «Відродження»	37.32	100	21.74	78	32.65	100
Полтавська	Костянтин Жеваго	позафракційні	34.27	101	17.00	87	29.09	101
Дніпропетровська	Андрій Денисенко	позафракційні	30.32	103	25.11	72	28.76	102
Луганська	Євген Бакулін	Опозиційний блок	32.59	102	9.09	97	25.54	103
Донецька	Денис Омелянович	Опозиційний блок	24.90	104	6.72	101	19.44	104

ПОРІВНЯННЯ РЕЙТИНГІВ 2016 І 2017 РОКІВ

Депутатські рейтинги 2016 і 2017 років не надаються для детального порівняння між собою, оскільки список депутатів-мажоритарників, які виступали об'єктом моніторингу, кожного року був різним. По-перше, він відрізнявся кількісно (105 депутатів у 2016 і 88 у 2017 роках). По-друге, персональний склад теж був різним, хоча 42 депутати досліджувалися в обох рейтингах. Зважаючи на те, що методологія моніторингу не зазнала суттєвих змін і часовий діапазон дослідження збігався в 2016 і 2017 роках, ми все ж таки вважаємо корисним і виправданим порівняння обох рейтингів щодо тих депутатів, які фігурують в обох.

Неочікувано, але мусимо констатувати в цілому негативну тенденцію — з 42-х депутатів лише 8 (19%) покращили свої позиції в рейтингу в 2017 році порівняно з попереднім роком. Так само зменшився середній бал загального рейтингу — із 64% до 56%. Найкращий прогрес продемонстрував Роман Мацола — з 84 до 97 балів, який додав за всіма показниками активності. Тоді як Ігор Гузь, котрий був одним з лідерів рейтингу в 2016 році, опустився з 2 на 22 позицію, а сума отриманих ним балів зменшилася з 92 до 64. На фоні зростання активності деяких депутатів у Ігоря Гузя за цей період зменшилися показники кількості особистих прийомів у приймальні, участі в засіданнях місцевих органів влади, участі в публічних заходах, виступів на пленарних засіданнях. Так само найбільш явним став регрес Олеся Довгого, сума балів якого зменшилася з 68 до 42, а позиція в рейтингу з 44 місця на 68.

РЕЙТИНГ АКТИВНОСТІ 42 ДЕПУТАТІВ-МАЖОРИТАРНИКІВ У 2016-2017 РОКАХ

Область	Депутат	Фракція	Оцінка в 2016 р.	Оцінка в 2017 р.	Динаміка в оцінках	Місце в рейтингу в 2016 р.	Місце в рейтингу в 2017 р.
Харківська	Олександр Фельдман	група «Воля народу»	46.4	51.7	5.21	90	53
Черкаська	Володимир Зубик	група «Партія «Відродження»	49.8	32.7	-17.19	83	81
Чернівецька	Микола Федорук	Народний фронт	72.6	57.0	-15.64	28	41
Чернівецька	Максим Бурбак	Народний фронт	90.6	83.7	-6.83	3	4
Одеська	Едуард Матвійчук	позафракційні	43.2	35.3	-7.97	94	75
Одеська	Дмитро Голубов	БПП	48.4	45.8	-2.53	86	61
Чернівецька	Григорій Тіміш	БПП	80.0	70.8	-9.22	8	8
Одеська	Леонід Клімов	група «Партія «Відродження»	43.6	27.6	-16.01	93	84
Дніпропетровська	Андрій Денисенко	позафракційні	28.8	24.1	-4.64	102	85
Одеська	Олександр Урбанський	БПП	57.8	52.6	-5.20	76	51
Дніпропетровська	Артур Мартовицький	Опозиційний блок	70.8	69.1	-1.67	36	11
Кіровоградська	Станіслав Березкін	група «Партія «Відродження»	32.6	35.2	2.57	100	76
Хмельницька	Олександр Герега	позафракційні	67.8	58.6	-9.15	43	35
Волинська	Ігор Гузь	Народний фронт	91.6	64.4	-27.26	2	22
Волинська	Сергій Мартиняк	група «Воля народу»	47.4	32.9	-14.46	89	79
Волинська	Степан Івахів	група «Воля народу»	60.5	42.2	-18.33	66	69

Волинська	Ігор Лапін	Народний фронт	60.0	61.8	1.81	67	26
Кіровоградська	Анатолій Кузьменко	БПП	59.0	47.4	-11.57	70	57
Харківська	Олександр Кірш	Народний фронт	66.1	69.0	2.84	51	12
Хмельницька	Сергій Лабазюк	група «Воля народу»	79.3	68.4	-10.90	10	14
Кіровоградська	Олесь Довгий	група «Воля народу»	67.7	42.4	-25.33	44	68
Харківська	Віталій Хомутиннік	група «Партія «Відродження»	58.2	45.4	-12.78	72	63
Дніпропетровська	Андрій Шипко	група «Партія «Відродження»	61.6	67.2	5.60	64	16
Хмельницька	Роман Мацола	БПП	83.7	97.2	13.52	6	1
Дніпропетровська	Іван Куліченко	БПП	67.0	66.6	-0.39	49	17
Хмельницька	Володимир Мельниченко	БПП	73.3	61.6	-11.64	27	27
Миколаївська	Андрій Вадатурський	БПП	75.9	64.6	-11.25	18	19
Миколаївська	Олександр Жолобецький	БПП	65.8	58.8	-7.01	53	34
Миколаївська	Олександр Лівік	БПП	74.6	59.7	-14.89	24	33
Миколаївська	Артем Ільюк	група «Партія «Відродження»	64.3	50.5	-13.81	58	55
Чернівецька	Іван Рибак	БПП	86.5	79.9	-6.55	5	6
Кіровоградська	Костянтин Яриніч	БПП	58.1	57.7	-0.32	73	39
Івано-Франківська	Анатолій Дирів	Народний фронт	78.0	78.9	0.86	14	7
Івано-Франківська	Юрій Соловей	БПП	67.4	69.9	2.50	46	10
Полтавська	Костянтин Жеваго	позафракційні	29.1	16.1	-12.94	101	87
Полтавська	Сергій Каплін	БПП	59.6	51.8	-7.78	68	52
Полтавська	Юрій Бублик	позафракційні	74.1	64.6	-9.43	25	20

Полтавська	Костянтин Іщейкін	БПП	74.6	59.8	-14.78	23	32
Сумська	Олег Медуниця	Народний фронт	67.3	58.3	-8.96	47	38
Сумська	Ігор Молоток	група «Воля народу»	74.8	56.4	-18.38	21	43
Сумська	Владислав Бухарев	ВО «Батьківщина»	72.4	57.1	-15.38	29	40
Сумська	Микола Лаврик	БПП	55.2	46.4	-8.84	78	60

УРОКИ МОНІТОРИНГУ: ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ У РОБОТІ УКРАЇНСЬКИХ МАЖОРИТАРНИКІВ

НЕДОСТАТНЄ ПРЕДСТАВНИЦТВО ІНТЕРЕСІВ ВИБОРЦІВ У ПАРЛАМЕНТІ

Результати моніторингу законодавчої активності депутатів-мажоритарників лише підтвердили низку застарілих проблем, притаманних українським парламентарям: низька відвідуваність засідань Верховної Ради та комітетів; невисока активність у відстоюванні своєї позиції шляхом виступу в залі засідань з трибуни або з місця; низький рівень виконання зобов'язань, прописаних у передвиборчих програмах; недостатня кількість запитів та законопроектів, які напряду стосуються найбільш болючих проблем їхніх виборчих округів (або області, де вони знаходяться).

Так, за 9 місяців моніторингу ОПОРОЮ діяльності 105 мажоритарників у 2016 році й протягом того ж періоду моніторингу 88-ми депутатів у 2017 році на пленарних засіданнях Верховної Ради України жодного разу не виголошували свою позицію шляхом виступу 34% і 43% депутатів відповідно; 36% у 2016 році та 62% у 2017 році не подали жодного законопроекту, присвяченого проблемам округу/області; 30% — жодного запиту, який би вирішував локальні проблеми громади депутата, і лише 16% зареєстрованих депутатами законопроектів стосуються їхніх передвиборчих програм.

СЛАБКИЙ ЗВ'ЯЗОК МІЖ НАРОДНИМИ ДЕПУТАТАМИ ТА ГРОМАДЯНАМИ, ЩО ЇХ ОБРАЛИ

Стаття 7 Закону «Про статус народного депутата» стверджує, що народні депутати, обрані в одномандатних виборчих округах, зобов'язані підтримувати зв'язок із виборцями своїх округів. Ця норма стосується обов'язку депутата проводити особистий прийом громадян та організувати громадську приймальню, відвідувати свій округ із різного роду візитами, брати участь у роботі місцевих органів влади округу тощо.

На практиці вищезгадана норма закону, яка не має жодних механізмів контролю та забезпечення її реалізації, далеко не завжди дотримується парламентарями. Так, 10% зі 105 парламентарів у 2016 році і 9% у 2017 році, які мають прямі зобов'язання перед виборцями округу, що делегували їх у владу, жодного разу протягом 9 місяців не з'явились у окрузі/області для участі в публічних заходах; 19% і 26% народних обранців за період моніторингу в 2016 і 2017 роках не провели прийому громадян. На звернення до депутатів (ініційованих ОПОРОЮ у 2016 році) відповіли 55 народних обранців (52%), з них лише 32 – вчасно та по суті. Отриманий результат засвідчив факт того, що значна кількість парламентарів не дотримується покладених на них законодавством зобов'язань перед громадянами та зокрема ігнорує адресовані їм звернення від виборців. Ще значна частина депутатів обмежується формальними відповідями, які не вирішують проблему, з якою звертається громадянин до свого народного обранця.

Що стосується приймалень депутатів-мажоритарників, то ситуація є порівняно кращою: депутатські приймальні, на відміну від партійних, зазвичай є популярним інструментом безпосередньої комунікації громадян з носіями законодавчої ініціативи. Основною проблемою, з якою зіштовхнулися громадські консультанти ОПОРИ під час моніторингу роботи депутатських приймалень, є відсутність у вільному доступі вичерпної та актуальної інформації про їх перелік, місце розташування та графік роботи. Частина народних депутатів навіть у форматі відповіді на

інформаційний запит відмовилася надати необхідну інформацію. Переважно приймальні розташовуються в приміщеннях, що надані в користування органами місцевого самоврядування (в будівлях районних адміністрацій, міських рад, будинках культури). Однак частими є випадки, коли народні обранці орендують приміщення для громадської приймальні в комерційних структур чи приватних власників.

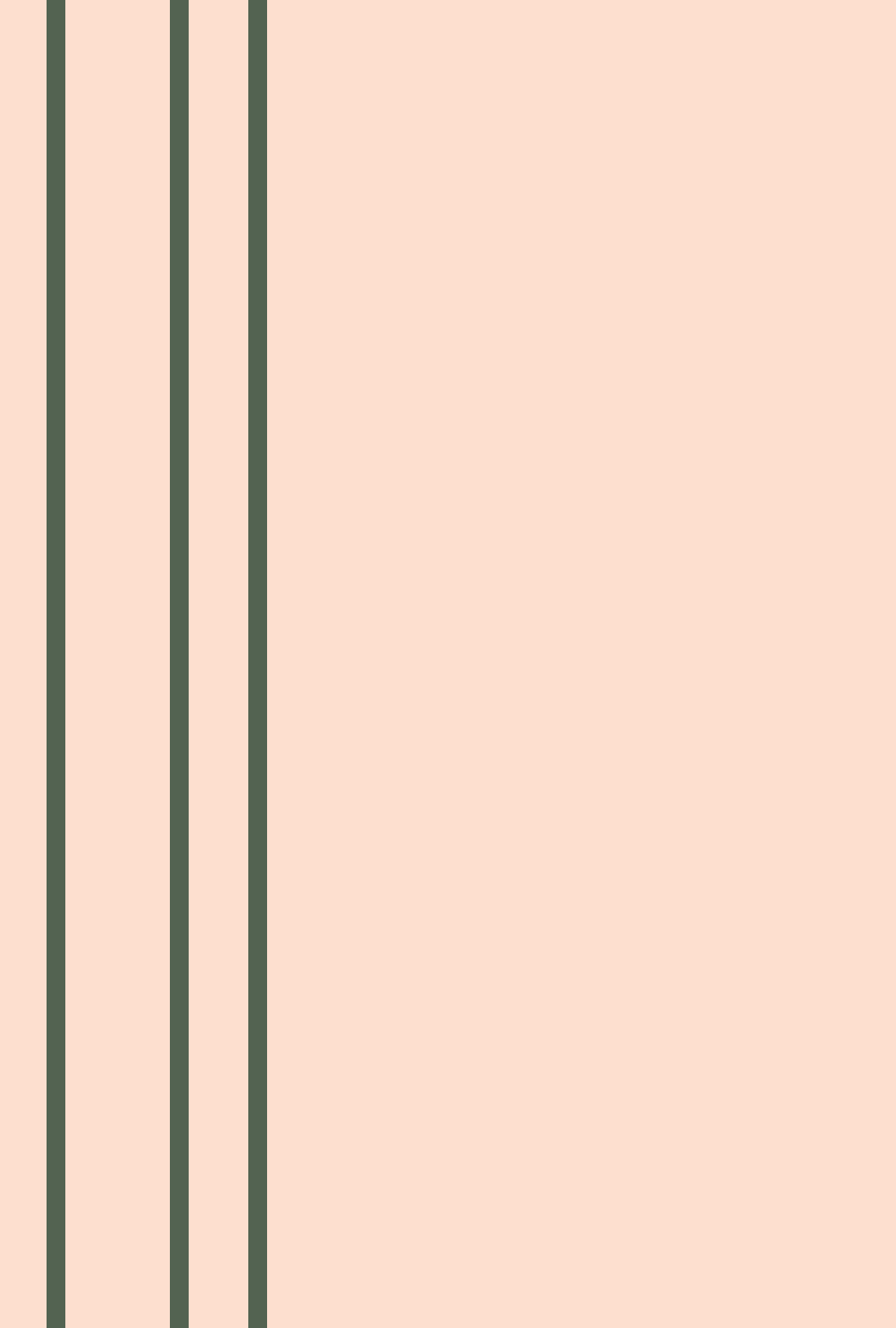
НЕДОСТАТНЯ СПІВПРАЦЯ НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ З ПРЕДСТАВНИКАМИ МІСЦЕВОЇ ВЛАДИ ДЛЯ СПІЛЬНОГО ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМ ГРОМАД

Українське законодавство наділяє депутата таким інструментом впливу на життя окремих громад, як участь у роботі місцевих органів влади. Стаття 17 Закону «Про статус народного депутата» каже, що «народний депутат має право брати участь з правом дорадчого голосу у роботі сесій сільських, селищних, міських, районних у містах (в містах з районним поділом), районних і обласних рад та засіданнях їх органів». Результати проекту ОПОРИ засвідчили, що парламентарі недостатньо користуються можливістю брати участь у житті громади на рівні комунікації з носіями владних повноважень на місцях. Так, майже третина депутатів, діяльність яких досліджувалася у рамках проекту, протягом лютого – жовтня 2016 і 2017 років жодного разу не взяла участі у роботі місцевої влади.

ВІДСУТНІСТЬ ПОВНОЦІННОГО ІНФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯН ПРО РОБОТУ ЇХНІХ ДЕПУТАТІВ

Обов'язком депутата є інформування виборців про свою роботу через засоби масової інформації або на зборах виборців періодично, але не рідше двох разів на рік. Навіть у ситуації, коли до інформування ОПОРА зараховувала також пости депутатів у соціальних мережах та записи на їхніх особистих сайтах, протягом 9 місяців 8% парламентарів (у 2016 році) і 16% (у 2017 році), робота яких досліджувалася, жодним чи-

ном не доповідали про свою діяльність громадськості. Окрім того, 64% буквально проігнорували прохання ОПОРИ подати свій звіт за роботу протягом чотирьох сесій Верховної Ради України.

Командна Громадянської мережі ОПОРА висловлює подяку Олені Рибій, якій належить ідея розробки методології моніторингу; дружній команді громадських консультантів, котрі всі ці роки разом з нами оцінювали депутатів «у полі» та допомагали удосконалювати методологію; колегам-аналітикам, які ретельно все описували та інтерпретували; програмістам, котрі постачали нам щоразу більші і структурованіші набори даних і створили сервіси, інструменти та алгоритми, що багато в чому замінили громадських активістів; медійникам і редактору, які завжди намагалися зробити складні тексти більш знаними, доступними і зрозумілими, не змінюючи їх змісту, а також Анатолію Бондарчуку, який надавав руху всій цій машинерії.